ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ
ELŐKÉSZÍTŐ MUNKARÉSZ
Adatgyűjtés alapján
(ERD-I.)

RÁKOSPALOTA-ÚJPEST (BEZ.) – VÁCRÁTÓT – VÁC (KIZ.) VASÚTVONAL ELŐVÁROSI CÉLÚ FEJLESZTÉSE

A

FŐMTERV MÉRNÖKI TERVEZŐ ZRT.

megrendelésére

készítette:

A

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM

MNM | NEMZETI RÉGÉSZETI INTÉZET

2022

1. AZ ELŐZETES RÉGÉSZETI DOKUMENTÁCIÓ TÁRGYA, ELKÉSZÍTÉSÉNEK CÉLJA, KÉSZÍTŐI

1.1. Az ERD tárgya: ***Rákospalota-Újpest (bez.) – Vácrátót – Vác (kiv.) vasútvonal elővárosi célú fejlesztése***

1.2. A tervezett változtatás helyszíne: Budapest IV., XV., Fót, Dunakeszi, Mogyoród, Veresegyház, Erdőkertes, Őrbottyán, Váchartyán, Vácrátót, Sződ és Vác közigazgatási területén

1.3. Az ERD megrendelője: ***FŐMTERV Mérnöki Tervező Zrt.***

1.4. Az ERD megrendelésének célja: Hatósági, szakhatósági előírás teljesítése

1.5. Készítette: ***Magyar Nemzeti Múzeum***

1.6. Az ERD elkészítése során ***a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (Kötv.)*** és ***a Kormány, a kulturális örökség védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 68/2018. (IV. 9.) Kormány rendeletének (Korm. R.)*** előírásait alkalmaztuk.

1.7. A Kötv. 23/C. § (5) bekezdésének megfelelően az ERD-t próbafeltárás alkalmazásával kell elkészíteni. Mivel az ERD megrendelésekor a próbafeltárást nem lehetett elvégezni, ***az ERD*** – a Korm. R. 39. § (1) bekezdése alapján – ***több munkafázisban készül***. A Korm. R. 40. § (8) bekezdése szerint, amennyiben az első hatósági eljárás megindításakor a próbafeltárást akadályozó körülmény még nem hárult el, az ERD addig elkészült munkafázisait kell csatolni a kérelemhez. A feltárási projekttervvel záródó ERD, az akadályozó körülmények megszűnése után (vö.: Korm. R. 39. § (2) bekezdés) elvégzett próbafeltárás eredményei alapján készíthető el, a következő munkafázisban.

1.8. A beruházás a 345/2012. (XII. 6.) Korm. R. 1. melléklet 2.1.107. pont értelmében nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű közlekedés infrastruktúra-beruházás.

2. RÉGÉSZETI ÉRTÉKVIZSGÁLAT, LELŐHELY-DIAGNOSZTIKAI VIZSGÁLATOK

Adattári, szakirodalmi, térképészeti adatgyűjtés

A vizsgált vasútvonal Pest megyében halad, érintve Budapest XV. kerület, Dunakeszi, Fót, Mogyoród, Veresegyház, Váchartyán, Vácrátót, Sződ, valamint Vác közigazgatási területét. A nyomvonal két középtájon fut keresztül, nagyobb részt a Duna menti síkságon, ahol első és utolsó szakasza is a Pesti-hordalékkúp-síkság kistájon helyezkedik el. Míg kisebb részben – a középső szakasza (Mogyoród, Csomád, Veresegyház, Őrbottyán, Váchartyán területe) – a Cserhát-vidék kistájon belül a Gödöllői-dombság ÉNy-i felét érinti. Utóbbi a Duna bal partján lévő vízfolyások egyik vízgyűjtője, ettől a területtől lejt a Pesti-hordalékkúp-síkság a Duna-völgy felé, melyet az egymással párhuzamosan a Dunába futó patakok tagolnak. A nyomvonal szempontjából a két kistáj

vizei közül meghatározó a Gombás-, a Hartyán-, a Bara-, a Sződ-Rákos-, a Mogyoródi- és a Szilas-patak.[1]

Az érintett településeken a Magyarország Régészeti Topográfiája (MRT) kutatásainak keretein belül intenzív terepbejárásokat végeztek már az 1970-es évektől.[2] A tervezett beruházás nyomvonalát már 2010. június 22-25 között kutatták, akkor a közhiteles lelőhely-nyilvántartásából ismert 16 lelőhelyet, valamint további 3 lelőhelyet azonosított Fekete Csanád a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat munkatársa. Ezeken túl további 16 lelőhelyet tarthatunk nyilván a már említett MRT, illetve az újabb kutatások eredményeként.

A vizsgált területről készült I. katonai felmérés térképszelvényein láthatóak a középkori falvak templomainak romjai, melyekből kikövetkeztethető az egykori települések helye.

A Google Earth műholdfelvételein a beruházást átszelő Csörsz-árok egy szakasza figyelhető meg, mely a 66. szelvényszám környékén keresztezi a vasútvonalat.

A projekt előzményeként 2013-ban készítettünk „*71. számú Budapest-Veresegyház-Vác vasútvonal elővárosi célú fejlesztése*" címmel ERD1-et, melyhez 2013. március-áprilisban végeztünk terepi kutatásokat a Pest megyei Ferenczy Múzeummal (jelenleg Ferenczy Múzeumi Centrum).[3] A terepbejárás mellett további roncsolás-mentes lelőhely-diagnosztikai módszerként ún. lapát-tesztet is alkalmaztunk több helyszínen.

A korábbi terepi vizsgálatok, a közhiteles lelőhely-nyilvántartás, a múzeumi adattári, szakirodalmi, térképészeti kutatások során, a tervezett nyomvonalon és 250 méter széles pufferzónájában Budapest területén **8**, Pest megyében pedig **90** nyilvántartott régészeti lelőhelyre utaló adatot gyűjtöttünk.

Adatgyűjtés során a fejlesztési területen és pufferzónájában azonosított régészeti lelőhelyek:

Név:	**Nyilvántartási szám:**	**Információ forrása:**	**Lelőhely jellege:**	**Lelőhely kora:**	**Pozíciója:**
Budapest 4 – Megyeri út-Reviczky utca-Erdősor út-Pálya utca-Bajza u-Fóti	***66164***	***régészeti megfigyelés***	***telep***	***őskor***	**érintett**
Budapest 4 – Szilágyi utca sportpálya építésénél	***15689***	***ásatás, terepbejárás***	***szórvány***	***szarmata***	**50 m-es pufferzónán belül**
Budapest 4 – Váci út-Megyeri út-Szilas	***66162***	***ásatás, helyszíni szemle, régészeti***	***telep*** ***út***	***középső rézkor, középső bronzkor római kor***	**érintett**

[1] Dövényi Zoltán (szerk.): Magyarország kistájainak katasztere. Budapest, 2010.

[2] *Magyarország Régészeti Topográfiája 9.* (szerk. Torma I.), Pest megye régészeti topográfiája. A váci és a szobi járás (XIII/2.) Budapest, 1993. és *Magyarország Régészeti Topográfiája 11.* (szerk. Torma I.), Pest megye régészeti topográfiája. Az aszódi és a gödöllői járás (XIII/3.) Budapest, 2012.

[3] 71. számú Budapest-Veresegyház-Vác vasútvonal elővárosi célú fejlesztése. ERDI. Koller Melinda, MNM-NÖK (jogelőd)

patak-Külső Szilágyi út-Budapest k		***megfigyelés, próbafeltárás***			
Budapest 4 – Káposztásmegyer, Pavilon	***15667***	***ásatás***	***telep***	***késő bronzkor, szarmata***	**érintett**
Budapest 4 – Káposztásmegyer, lakótelep II/A ütem területén	***15670***	***ásatás***	***telep***	***szarmata***	**50 m-es pufferzónán belül**
Budapest 15 – Sín utcai temető, Rákospalotai püspökvilla mellett	***73133***	***ásatás, terepbejárás***	***telep, sír nyújtott***	***Árpád-kor***	**érintett**
Budapest 15 – Palota föld	***84089***	***terepbejárás***	***telep***	***Árpád-kor***	**érintett**
Budapest 15 – Rákospalota, M0 1. lh. 72,7 km szakasz, ÉNy-i vasútoldal	***15166***	***ásatás, helyszíni szemle***	***falu telep szórvány***	***Árpád-kor középső rézkor, szkíta neolitikum, őskor***	**érintett**
Fót – Sikátor-puszta	***10339, MRT 9. 8/15.***	***terepbejárás***	***telep***	***neolitikum, bronzkor, Árpád-kor*** *(Sikátor falu)*	**érintett**
Fót – Rossztemplom-dűlő (Sikátor)	***10325, MRT 9. 8/1.***	***terepbejárás***	***falu, templom halastó telep***	***középkor*** *(egykori Sikátor falu)* ***késő középkor középső neolitikum, kelta***	**érintett**
Fót – Rossztemplom-dűlő	***10342, MRT 9. 8/18.***	***terepbejárás***	***telep***	***középkor***	**érintett**
Fót – Rossztemplom-dűlő	*10335, MRT 9. 8/11.*	*ásatás, terepbejárás*	*telep*	*DVK, Baden-k., késő bronzkor, kelta, római kor*	pufferzónában
Dunakeszi – Alagimajor	***10221, MRT 9. 5/2.***	***terepbejárás***	***telep***	***szarmata***	**érintett**
Dunakeszi – Alagimajor	*10220, MRT 9. 5/1.*	*terepbejárás*	*telep*	*őskor, szarmata*	pufferzónában
Fót – Konya-Monya	***10326, MRT 9. 8/2.***	***terepbejárás***	***telep***	***Baden-k., középső bronzkor, kora vaskor, szarmata, késő népvándorlás kor, középkor***	**érintett**
Fót – Alagpuszta	*10344, MRT 9. 8/20.*	*ásatás, terepbejárás*	*telep, árok telep*	*szarmata Árpád-kor*	pufferzónában
Fót – Csörsz-árok	***84091***	***terepbejárás***	***erődítés, árok***	***szarmata***	**érintett**
Fót – 22. lelőhely	*59622*	*ásatás, terepbejárás*	*telep*	*római kori kvád (2-3. sz.)*	pufferzónában
Fót – Konya-Monya (Első-rét)	***10327, MRT 9. 8/3.***	***terepbejárás***	***telep***	***középső neolitikum, Baden-k., Bolerázi cs., kora bronzkor, halomsíros k., urnamezős k., kora vaskor, kelta, római kor, késő népvándorlás kor, Árpád-kor***	**érintett**
Fót – Vasútállomás	***10329, MRT 9. 8/5.***	***terepbejárás***	***telep***	***Baden-k., szarmata, Árpád-kor, késő középkor***	**érintett**

Fót – József Attila utca 96.	*10345, MRT 9. 8/21.*	*terepbejárás*	*telep*	*Árpád-kor*	pufferzónában
Fót – Károlyi-kastély parkja	*58858*	*helyszíni szemle*	*feliratos kő*	*római kor*	pufferzónában
Fót – Juhászat	***10334, MRT 9. 8/10.***	***terepbejárás***	***telep szórvány***	***szarmata őskor***	**érintett**
Fót – Szabó Dezső utca 17.	*10328, MRT 9. 8/4.*	*terepbejárás*	*sír (csvázas)*	*Nagyrév-k.*	pufferzónában
Mogyoród – Rózsás	*26177, MRT 11. 17/12.*	*terepbejárás*	*telep*	*Árpád-kor, késő középkor*	pufferzónában
Mogyoród – Kis-Sós	*26179, MRT 11. 17/14.*	*terepbejárás*	*telep*	*bronzkor, szarmata*	pufferzónában
Mogyoród – Kis-Sós	***26178, MRT 11. 17/13.***	***terepbejárás***	***telep***	***Árpád-kor***	**50 m-es pufferzónán belül**
Mogyoród – Kis-Sós	*26180, MRT 11. 17/13.*	*terepbejárás*	*telep* *éremlelet*	*bronzkor, Árpád-kor, kora újkor középkor*	pufferzónában
Mogyoród – Szil-Hát	*26181, MRT 11. 17/16.*	*terepbejárás*	*telep*	*neolitikum, bronzkor, kelta, szarmata, Árpád-kor*	pufferzónában
Mogyoród – Szil-Hát	***26176, MRT 11. 17/11.***	***terepbejárás, ásatás***	***telep*** ***temető***	***késő bronzkor, késő Árpád-kor ismeretlen kor***	**érintett**
Veresegyház – Göbölyös IX.	***84093***	***terepbejárás***	***telep***	***szarmata***	**érintett**
Veresegyház – Göbölyös	***12375, MRT 9. 37/15.***	***terepbejárás, ásatás***	***telep***	***szarmata, késő népvándorlás kor, Árpád-kor***	**érintett**
Veresegyház – Göbölyös	*12387, MRT 9. 37/27.*	*terepbejárás, helyszíni szemle*	*telep*	*késő népvándorlás kor, középkor (honfoglalás kor?)*	pufferzónában
Veresegyház – Göbölyös	***12383, MRT 9. 37/23.***	***terepbejárás, helyszíni szemle***	***telep***	***urnamezős k.***	**érintett**
Veresegyház – Repülőtér	***84095***	***terepbejárás***	***telep***	***őskor***	**érintett**
Veresegyház – Göbölyös	*12384, MRT 9. 37/24.*	*terepbejárás, helyszíni szemle*	*telep*	*késő bronzkor?*	pufferzónában
Veresegyház – Kis-réti-dűlő	***12368, MRT 9. 37/8.***	***terepbejárás, helyszíni szemle***	***telep***	***szarmata, középkor (Árpád-kor?)***	**50 m-es pufferzónán belül**
Veresegyház – Kis-réti-dűlő	***12388, MRT 9. 37/28.***	***terepbejárás, helyszíni szemle, próbafeltárás***	***telep szórvány***	***őskor, szarmata késő Árpád-kor (13-14. sz.)***	**50 m-es pufferzónán belül**
Veresegyház – Kis-réti-dűlő VIII.	***84097***	***terepbejárás***	***telep***	***szarmata, Árpád-kor***	**érintett**
Veresegyház – Kis-réti-dűlő	*12364, MRT 9. 37/4.*	*terepbejárás, helyszíni szemle, próbafeltárás*	*telep*	*középső neolitikum, bronzkor, honfoglalás kor, Árpád-kor*	pufferzónában
Veresegyház – Ivacsok	***12362, MRT 9. 37/2.***	***terepbejárás, helyszíni szemle, ásatás***	***falu templom, temető telep***	***középkor Árpád-kor*** ***középső rézkor, Makó-k., Harang alakú edények k.,***	**érintett**

				késő népvándorlás kor	
Veresegyház – Arany János utca	*12393, MRT 9. 37/33.*	*helyszíni szemle*	*sír*	*késő avar kor*	pufferzónában
Veresegyház – Fürdő utca 19.	*12390, MRT 9. 37/30.*	*helyszíni szemle*	*sír*	*késő avar kor*	pufferzónában
Veresegyház – Szent Imre utca	***12404, MRT 9. 37/44.***	***ásatás, helyszíni szemle, terepbejárás***	***temető***	***szkíta***	**érintett**
Veresegyház – Lapos-köz	*12395, MRT 9. 37/35.*	*terepbejárás, helyszíni szemle*	*telep*	*késő bronzkor*	pufferzónában
Veresegyház – Gödöllői utca	***12396, MRT 9. 37/36.***	***terepbejárás, helyszíni szemle***	***telep***	***kora vaskor, szarmata***	**érintett**
Veresegyház – Csokonai utca 6.	***12397, MRT 9. 37/37.***	***helyszíni szemle***	***sír***	***szarmata***	**50 m-es pufferzónán belül**
Veresegyház – Gödöllői utca 22.	*12399, MRT 9. 37/39.*	*helyszíni szemle*	*telep*	*halomsíros k., népvándorlás kor*	pufferzónában
Veresegyház – Ráday utca	***12401, MRT 9. 37/41.***	***terepbejárás, helyszíni szemle***	***telep***	***szarmata***	**érintett**
Veresegyház – Ráday utca 17.	*12403, MRT 9. 37/43.*	*helyszíni szemle*	*sír*	*középkor (honfoglalás kor?)*	pufferzónában
Veresegyház – Pázmány utca 34.	*12394, MRT 9. 37/34.*	*helyszíni szemle*	*szórvány*	*középkor*	pufferzónában
Veresegyház – Erdőkertes v. m.	***68151***	***helyszíni szemle, terepbejárás***	***telep***	***őskor, Árpád-kor, késő középkor***	**érintett**
Veresegyház – Református temető	*59030*	*helyszíni szemle*	*telep*	*őskor, szarmata*	pufferzónában
Erdőkertes – Felszabadulás útja 12/a	*10314, MRT 9. 6/4.*	*helyszíni szemle*	*sír*	*ismeretlen kor*	pufferzónában
Veresegyház – Zsellér-földek	***12369, MRT 9. 37/9.***	***terepbejárás, helyszíni szemle***	***telep***	***urnamezős k., kelta, szarmata, Árpád-kor***	**érintett**
Veresegyház – Reveteg	*12370, MRT 9. 37/10.*	*terepbejárás, helyszíni szemle*	*telep*	*kelta, szarmata, késő avar kor, Árpád-kor, késő középkor*	pufferzónában
Őrbottyán – Szőlősor utca 12.	*10968, MRT 9. 32/29.*	*adattári dokumentáció*	*szórvány*	*Árpád-kor*	pufferzónában
Őrbottyán – Malom megetti tábla	***10942, MRT 9. 32/3.***	***terepbejárás***	***telep***	***neolitikum/rézkor, kelta, szarmata, késő népvándorlás kor, honfoglalás kor, Árpád-kor***	**érintett**
Őrbottyán – Műút mentén	*10941, MRT 9. 32/2.*	*terepbejárás*	*telep*	*Baden-k., szarmata, honfoglalás kor*	pufferzónában
Őrbottyán – Malom megetti tábla II.	***10946, MRT 9. 32/7***.	***terepbejárás***	***telep***	***őskor***	**50 m-es pufferzónán belül**
Őrbottyán – Bara-patak	*10969, MRT 9. 32/30.*	*terepbejárás*	*halastó, gát*	*középkor?*	pufferzónában
Váchartyán – Gulya-tó	***12262, MRT 9. 34/38.***	***terepbejárás***	***telep***	***avar kor, honfoglalás kor, Árpád-kor***	**érintett**
Váchartyán – Gulya-tó	*12263, MRT 9. 34/39.*	*terepbejárás*	*telep*	*bronzkor, szarmata*	pufferzónában

Váchartyán – Gulya-dűlő (Meggy-berek)	***12232, MRT 9. 34/8.***	***terepbejárás***	***telep***	***k-i Hallstatt-k. szarmata, késő népvándorlás kor, Árpád-kor***	**érintett**
Váchartyán – Meggy-berek	***12260, MRT 9. 34/36.***	***terepbejárás***	***telep***	***DVK, halomsíros k., urnamezős k., kelta, szarmata, késő népvándorlás kor, Árpád-kor***	**érintett**
Váchartyán – Csuhos alja	*12264, MRT 9. 34/40.*	*terepbejárás, régészeti megfigyelés*	*telep sír*	*szarmata ismeretlen kor*	pufferzónában
Váchartyán – Öt-rendes	*12257, MRT 9. 34/33.*	*terepbejárás*	*telep*	*Árpád-kor*	pufferzónában
Váchartyán – Kossuth Lajos utca, Öt-rendes	*12256, MRT 9. 34/32.*	*terepbejárás, helyszíni szemle, ásatás, próbafeltárás*	*telep*	*DVK, Baden-k., halomsíros k., urnamezős k., kelta, szarmata*	pufferzónában
Váchartyán – Rudnaykert	***12229, MRT 9. 34/5.***	***terepbejárás***	***telep***	***Kyjatice-k., késő népvándorlás kor***	**50 m-es pufferzónán belül**
Váchartyán – Osztályok	*12231, MRT 9. 34/7.*	*terepbejárás*	*telep*	*urnamezős k., szarmata*	pufferzónában
Váchartyán – Osztályok	*12230, MRT 9. 34/6.*	*terepbejárás*	*telep*	*szarmata, késő népvándorlás kor*	pufferzónában
Váchartyán – Rudnaykert	*12228, MRT 9. 34/4.*	*terepbejárás*	*telep*	*Hatvan-k., kelta*	pufferzónában
Váchartyán – Homokok	*12253, MRT 9. 34/29.*	*terepbejárás*	*telep*	*k-i Hallstatt-k., kelta, szarmata*	pufferzónában
Vácrátót – Vörös-Haraszt	***12274, MRT 9. 35/6.***	***terepbejárás, helyszíni szemle, ásatás***	***telep***	***őskor, Árpád-kor***	**érintett**
Váchartyán – Kenderföld	*12255, MRT 9. 34/31.*	*terepbejárás*	*telep*	*DVK, Árpád-kor, késő középkor*	pufferzónában
Váchartyán – Kenderföld	*12246, MRT 9. 34/22.*	*terepbejárás*	*telep*	*DVK, Hatvan-k., késő bronzkor, kora vaskor*	pufferzónában
Váchartyán – Homokok	***12225, MRT 9. 34/1.***	***terepbejárás***	***telep***	***DVK, Baden-k., késő népvándorlás kor***	**50 m-es pufferzónán belül**
Váchartyán – Homokok	*12226, MRT 9. 34/2.*	*terepbejárás*	*telep*	*Baden-k., k-i Hallstatt-k., kelta, szarmata*	pufferzónában
Vácrátót – Juhakol (Juhos-dűlő)	***12269, MRT 9. 35/1.***	***terepbejárás, helyszíni szemle***	***telep***	***őskor***	**50 m-es pufferzónán belül**
Vácrátót – Szent János	*12272, MRT 9. 35/4.*	*terepbejárás, helyszíni szemle*	*telep*	*bronzkor, kelta, szarmata*	pufferzónában
Vácrátót – Szent János	*12271, MRT 9. 35/3.*	*terepbejárás, helyszíni szemle*	*telep*	*k-i Hallstatt-k., kelta, szarmata, avar kor*	pufferzónában
Vácrátót – Juhakol (Juhos-dűlő)	***12270, MRT 9. 35/2.***	***terepbejárás, helyszíni szemle***	***telep*** ***sír***	***DVK, ludanicei cs., halomsíros k., urnamezős k., kelta, népvándorlás kor ismeretlen kor***	**érintett**
Vácrátót – Pálinkaház felett	*12278, MRT 9. 35/11.*	*terepbejárás, helyszíni szemle*	*telep*	*bronzkor*	pufferzónában

Vácrátót – Harasztpuszta II.	***84099***	***terepbejárás***	***telep***	***őskor, Árpád-kor, kora újkor***	**érintett**
Csörög – Csörög	***11721, MRT 9. 28/35.***	***terepbejárás***	***temető***	***kelta***	**érintett**
Csörög – Csörög-Richtertanya	*11690, MRT 9. 28/4.*	*adattári dokumentáció*	*sír*	*ismeretlen kor*	pufferzónában
Vác – Csörög (Csörögi-szőlők)	*12161, MRT 9. 34/98.*	*terepbejárás*	*sír szórvány*	*honfoglalás kor Árpád-kor, késő középkor*	pufferzónában
Vác – Domb u. 6.	*56562*	*terepbejárás*	*sír*	*ismeretlen kor*	pufferzónában
Vác – Csörögi-rét	*12101, MRT 9. 31/38.*	*terepbejárás*	*telep*	*bronzkor, kelta, szarmata, késő népvándorlás kor, Árpád-kor, késő középkor*	pufferzónában
Vác – Csörögi-rét	***12100, MRT 9. 31/37.***	***terepbejárás***	***telep***	***késő népvándorlás kor, Árpád-kor***	**50 m-es pufferzónán belül**
Vác – Betongyár	*12127, MRT 9. 31/64.*	*terepbejárás*	*telep*	*késő neolitikum, kora rézkor?*	pufferzónában
Vác – Török-sánc	***12073, MRT 9. 31/10.***	***terepbejárás, ásatás***	***sánc, halastó***	***késő középkor***	**érintett**
Vác – Kavicsbánya (Kisréti-dűlő)	*12081, MRT 9. 31/18.*	*ásatás, terepbejárás*	*temető lovas sír telep*	*kelta, germán késő avar kor szarmata*	pufferzónában
Vác – Törökcsatorna	***12079, MRT 9. 31/16.***	***ásatás, terepbejárás, régészeti megfigyelés***	***malom, csatorna***	***középkor***	**érintett**
Vác – Forte	*12117, MRT 9. 31/54.*	*terepbejárás*	*éremlelet*	*római kor*	pufferzónában
Vác – Máriaudvar	*12137, MRT 9. 31/74.*	*terepbejárás, ásatás*	*telep*	*őskor*	pufferzónában
Vác – Deákvári fasor	*12165, MRT 9. 31/102.*	*terepbejárás, régészeti megfigyelés*	*sír (csvázas)*	*ismeretlen kor*	pufferzónában

Az azonosított, illetve vizsgált régészeti lelőhelyek ismert kiterjedését az átnézeti és az 1-6. sz. térképmellékleteken ábrázoltuk, a térinformatikai állományok a digitális melléklet *„Terinformatika”* mappájában érhetőek el.

3. KUTATÁSI TERV

3.1. A változtatási szándékok ismertetése

A projekt során a Rákospalota – Újpest (bez.) – Vácrátót – Vác (kiz.) vasútvonal elővárosi célú fejlesztését tervezik. Célja a közösségi közlekedés versenyképességének megteremtése az egyéni közlekedéssel szemben, további stratégiai célok mellett az eljutási idő csökkentése is elsődleges szempont, így a pálya átépítése, korszerűsítése szükséges, többek között az engedélyezett sebesség emelése miatt, illetve kétvágányúsítás történik majd. A megfelelően kialakított vágányhálózat és -geometria mellett további vasúti infrastruktúra korszerűsítési beavatkozások tervezettek, például

az állomás és megállóhelyek, fedett, részben fedett peronok kialakítása és azok akadálymentes megközelítése, megfelelő kapacitású B+R és P+R parkolók létesítése. Ezek mellett a vasútvonalat keresztező úthálózat fejlesztése, így az útátjárók átépítése, különszintű keresztezések kiépítése.
A tervezési feladatok:

- Rákospalota-Újpest (bez.) – Vác (kiz.) között a pálya korszerűsítése, a Rákospalota-Újpest – Fót szakaszon Fót állomásig megépül egy második vágány is.
- Fótfürdő mh. (bez.) – Ivacs mh. (bez.) szakaszon (97+65 és 175+85 szelvények között) a 2. vágány szintén megépül.
- Erdőkertes mh. (bez.) – Vicziántelep mh. (bez.) szakaszon kétvágányú vonattalálkozási szakasz épül, illetve Csörög térségében kb. 2 km hosszú kétvágányú vonattalálkozási szakasz tervezendő.
- További szakaszok kétvágányúsítása (Fótújfalu – Fótfürdő, Ivacs és Erdőkertes között, illetve Vicziántelep és Őrbottyán, Vácrátót - Vác között) a döntés-előkészítő tanulmány alapján hozott megrendelői és üzemeltetői döntés szerint.

A pálya felépítménye az érintett szakaszon teljes hosszban cserére kerül. A meglévő vonali vasúti hidak, áterszek és egyéb műtárgyak felújításra, helyenként cserére, illetve hosszabbításra kerülnek (a vonatkozó, Tervező által elkészítendő döntést támogató vizsgálat eredményétől függően).

A vonal állomásainak és megállóhelyeinek felülvizsgálatát is tervezik:

- Rákospalota-Újpest állomás után lévő nyíltvonali iparvágány kiágazások megszüntethetőségének vizsgálata.
- Alagimajor megállóhely megszüntetésének vizsgálata;
- Fótújfalu megálló áthelyezésének vizsgálata a Dózsa György út térségébe, P+R-, B+R-funkcióval, közvetlen autóbusz-csatlakozás kiépíthetőségének vizsgálatával;
- Csomád állomás utasforgalmi létesítményei megszüntetésének vizsgálata, illetve az állomás megmaradása esetén a P+R kapacitások kiépíthetőségének vizsgálata. Vizsgálandó forgalmi kitérő létesítésének szükségessége.
- Váchartyán megállóhely vonattalálkozásra alkalmas kétvágányú kialakításának (állomássá alakítás) vizsgálata forgalmi szimuláció alapján;
- Vácrátót állomás utasforgalmi létesítményeinek és funkciójának megszüntetésének, vagy áthelyezésnek vizsgálata. Az állomás, mint elágazó és keresztezési hely nem szüntethető meg. Az utasforgalom megszüntetése esetén Váchartyánban kell a ráhordás feltételeit Vácduka felől biztosítani.
- Máriaudvar megállóhely megszüntetésének a vizsgálata, a helyi építési szabályzattal való kompatibilitás biztosításával.

Jelentősebb közutak külterületi és belterületi szakaszának különszintű átvezetése az alábbi helyszíneken:

- Budapest IV. kerület - XV. kerület közötti új gyűjtőút nyomvonal kiépítése az Óceánárok utca – Károlyi Sándor út között különszintben keresztezve a Szilágyi utcát, a 70-es, illetve 71-es vasútvonalat;
- Budapest XV. kerület Dunakeszi út különszintű keresztezése;
- 2101. jelű út 5+100 szelvényében (Fót, Győrffy István utca) a P+R kapacitás bővítésével összhangban Döntés-előkészítő tanulmánytervi vizsgálat eredményétől függően;
- 2102. jelű út 14+390 szelvényében és 16+130 szelvényében levő szintbeni útátjáró megszüntetése az út nyomvonalának a vasúti pálya északi oldalára helyezésével (felhagyott nyomvonal megtartásával és a kapcsolat biztosításával) vagy különszintű keresztezések építésével;
- 2104. jelű út 17+945 szelvényében (Veresegyház, Szadai út);
- 2102. jelű út 23+430 szelvényében levő (Erdőkertes, Andrássy út) P+R kapacitás bővítésével összhangban, Döntés-előkészítő tanulmánytervi vizsgálat eredményétől függően;
- 2104. jelű út Máriaudvar térségében a 70 sz. és a 71 sz. vasútvonal közös műtárgyon történő keresztezése.

Káposztásmegyeren új nyomvonalat terveznek. A Tervező feladata a 70. vonali kiágazás szintbeni vagy különszintű kialakításának vizsgálata, illetve a 71. vonal Rákospalota-kertvárosi szakaszának szükségessége, jövőbeni forgalmi funkciója.

Nyomvonal korrekció esetén, vagy ha a vasúti pálya alépítményi hibával terhelt, az alépítményt teljes egészében vissza fogják bontani, a vízelvezetést is felújítják, illetve átépítik.
Mivel a projekt tervezési szakaszban van, az egyes projektelemek megvalósítása még nem eldöntött, a földmunkák mértéke és egyéb műszaki paraméterek nem ismertek.

3.2. Örökségvédelmi hatáselemzés és az ERD II. fázisában javasolt lelőhely-diagnosztikai vizsgálatok meghatározása

A teljes vizsgálati területen és annak övezetében összesen 98 régészeti lelőhelyet azonosítottunk.
A régészeti lelőhelyek a Kötv. alapján általános védelem alatt állnak. A Kötv. 19. § (2) szerint a régészeti örökség elemei eredeti helyzetükből csak régészeti feltárás keretében mozdíthatók el.
A beruházás tervezése során feltétlenül figyelembe kell venni a szükséges régészeti feltárások idő- és költségigényét.

A régészeti értékvizsgálat során, a tervezett nyomvonal területén sehol sem azonosítottunk olyan helyben megtartandó örökségi elemeket, amelyeket a Korm. R. 21. § (3) bekezdés alapján a földmunkával el kell kerülni.

Mivel a tervezés jelenlegi fázisában még nem ismertek a műszaki paraméterek, valamint a földmunkák pontos szélessége és mélysége, így a további örökségvédelmi javaslatok a kivitelezési tervek ismeretében a későbbiek folyamán még változhatnak.

Az alábbiakban külön táblázatban összegezzük a javasolt örökségvédelmi vizsgálatokat, valamint a nagyobb mértékű földmunkákkal veszélyeztetett érintett régészeti lelőhelyeket:

Lelőhely neve:	**Nyilvántartási szám:**	**Helye és érintettsége:**	**További javaslat:**
Budapest 15 – Palota föld	***84089***	2. vágányépítés	*Próbafeltárás*
Fót – Sikátor-puszta	***10339, MRT 9. 8/15.***	2. vágányépítés	*Próbafeltárás*
Fót – Rossztemplom-dűlő (Sikátor)	***10325, MRT 9. 8/1.***		
Fót – Rossztemplom-dűlő	***10342, MRT 9. 8/18.***		
Dunakeszi – Alagimajor	***10221, MRT 9. 5/2.***	2. vágányépítés	*Próbafeltárás*
Fót – Konya-Monya	***10326, MRT 9. 8/2.***	2. vágányépítés útépítés	*Geofizikai kutatás, Próbafeltárás*
Fót – Csörsz-árok	***84091***	2. vágányépítés	*Geofizikai kutatás, Próbafeltárás*
Fót – Konya-Monya (Első-rét)	***10327, MRT 9. 8/3.***	2. vágányépítés	*Geofizikai kutatás, Próbafeltárás*
Fót – Juhászat	***10334, MRT 9. 8/10.***	2. vágányépítés	*Próbafeltárás*
Mogyoród – Kis-Sós	***26178, MRT 11. 17/13.***	2. vágányépítés	*Geofizikai kutatás, Próbafeltárás*
Mogyoród – Szil-Hát	***26176, MRT 11. 17/11.***	2. vágányépítés útépítés	*Geofizikai kutatás, Próbafeltárás*
Veresegyház – Göbölyös IX.	***84093***		
Veresegyház – Göbölyös	***12375, MRT 9. 37/15.***		
Veresegyház – Göbölyös	***12383, MRT 9. 37/23.***	2. vágányépítés	*Geofizikai kutatás, Próbafeltárás*
Veresegyház – Repülőtér	***84095***		
Veresegyház – Kis-réti-dűlő	***12388, MRT 9. 37/28.***	2. vágányépítés	*Geofizikai kutatás, Próbafeltárás*
Veresegyház – Kis-réti-dűlő VIII.	***84097***	2. vágányépítés útépítés	*Geofizikai kutatás, Próbafeltárás*
Veresegyház – Erdőkertes v. m.	***68151***	2. vágányépítés útépítés	*Geofizikai kutatás, Próbafeltárás*
Váchartyán – Homokok	***12225, MRT 9. 34/1.***	útépítés	*Geofizikai kutatás, Próbafeltárás*
Vácrátót – Juhakol (Juhos-dűlő)	***12269, MRT 9. 35/1.***	útépítés	*Geofizikai kutatás, Próbafeltárás*
Vácrátót – Juhakol (Juhos-dűlő)	***12270, MRT 9. 35/2.***	útépítés	*Geofizikai kutatás, Próbafeltárás*
Vácrátót – Harasztpuszta II.	***84099***	2. vágányépítés útépítés	*Geofizikai kutatás, Próbafeltárás*

A tartós (erdő, legelő) fedettségből adódóan a terepbejárást nem lehetett mindenhol elvégezni a nyomvonalon, valamint a megfigyelési körülmények sem voltak mindig ideálisak, így még számítani lehet további, eddig ismeretlen lelőhelyek előkerülésére.
A fentiek mellett a felszíni kutatás módszertani sajátosságaiból adódóan figyelembe kell venni, hogy az azonosított lelőhelyek feltehetően nagyobb kiterjedésűek, mint ahogy azt fel tudtuk mérni. Ezek mellett jelentős kockázati tényezőt jelentenek a régészeti korú temetők, mivel ezeket felszíni vizsgálattal csak nehezen lehet azonosítani, viszont feltárásuk idő és költségigényes.

A geofizikai kutatás mértékétől függően próbafeltárással általában a lelőhely nyomvonal által érintett területének megközelítőleg 5-10 %-át (érdemes vizsgálni, hogy eredménnyel szolgáljon. Ezek mellett geofizikai felméréssel és próbafeltárással az ismert régészeti lelőhelyeken kívüli, terepbejárással nem kutatható, de régészeti szempontból kedvező területeket is vizsgáljuk.
Jelen beruházás esetében a *geofizikai vizsgálatok, valamint a próbafeltárásra javasolt terület nagyságát a végleges műszaki adatok (a földmunkák mértékének) ismeretében lehet majd meghatározni.*

A mezőgazdasági művelésű területek geofizikai mérések elvégzésére legalkalmasabb a növényzet maximum 10 cm magasságú időszaka, melynek során a felszín egyenletes simaságú. A mérések elvégzését egyértelműen kizárja a 25 cm-nél magasabb vegetáció, a zöldkár lehetősége és a mélyszántottság.
A Korm. R. 39. § (2) bekezdése alapján próbafeltárásokra csak az akadályozó körülmények elhárulását követően kerülhet sor, régészeti munkavégzésre alkalmas állapotú területen, amelynek szempontjait a Korm. R. 34. § (3) bekezdése határozza meg. A feltárások megkezdése előtt a beruházónak el kell végeztetni a területen a fakitermelést, bozót- és egyéb növényzet irtását, az építési, bontási, vagy egyéb hulladék eltávolítását, a lőszer- és tűzszerészeti vizsgálatot és mentesítést, illetve az erről szóló minőségbiztosítási jegyzőkönyvet a feltárást végző intézménynek átadnia. Biztosítania kell a feltárandó terület megközelíthetőségét, ki kell jelölnie a közművezetékeket és köteles átadnia ezek leíró és térképes dokumentációját lehetőleg EOV-rendszerben készült állomány formájában.

A Korm. R. 36. § (2) bekezdés alapján a gépi és kézi földmunkát a régész irányítása mellett kell végezni, olyan *munkagép* (gumikerekes forgókotró, iszapoló vagy rézsűző kanállal)

alkalmazásával, amely alkalmas a régészeti jelenségek jelentkezési szintjén a régészeti tükörfelület kialakítására.

A Kötv. 21. § (2) bekezdés szerint a szükséges próbafeltárásokat a régészeti rétegsor aljáig kell elvégezni.

3.3. A javasolt lelőhely-diagnosztikai vizsgálatok költségkalkulációja

Vizsgálat típusa	Nettó egységár	Terület/ Hossz	Kalkulált nettó költség*
Geofizikai kutatás (mágneses)	40 Ft/m²	nem ismert m^2	nem kalkulálható Ft
Próbafeltárás	2 520 Ft/m² pozitív eredmény esetén; 1100 Ft/m² negatív eredmény esetén	nem ismert m^2	nem kalkulálható Ft
Feltárási projektterv összeállítása	50 000 Ft	nem ismert km	nem kalkulálható Ft
Összesen			**nem kalkulálható Ft**

*Kötv. 19. § (4) alapján, a Korm. R. 8. mellékletében meghatározott hatósági egységárak szerin

A Kötv. 23/F. § 8a) alapján az ár nem tartalmazza a próbafeltárások elvégzéséhez szükséges gépi földmunka költségét!

A végleges költségbecslést a kivitelezési adatok pontosítása, a beruházás végleges megtervezése után lehet elvégezni, a megbízói adatszolgáltatás alapján.

A Kötv. 23/F. (8) értelmében az Előzetes régészeti dokumentáció készítésének teljes költségei nem haladhatják meg a beruházás teljes bekerülési költségének 0,35%-át, kivéve, ha a Beruházó ennél magasabb összeg megfizetését vállalja.

Az előzetes régészeti dokumentáció készítésének költsége a terepen végzett régészeti szaktevékenység mellett tartalmazza a végleges leletbefogadás, de nem tartalmazza a próbafeltáráshoz szükséges gépi földmunka, továbbá a munka- és balesetvédelmi szabályok betartásához szükséges műszaki feltételek biztosításának költségét.

A Kötv. 23/F. § (4) bekezdés alapján a nagyberuházáshoz kapcsolódó régészeti feltárással összefüggő rendelkezések alkalmazásában – tekintet nélkül a nagyberuházás szakaszolására – a beruházás teljes bekerülési költsége a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 47-51. §-ában meghatározott tételek tervezett összege.

A beruházó nyilatkozata alapján, jelen projekt esetében a beruházás bruttó bekerülési költségének 0,35 százaléka 883.000.000 Ft.

3.4. A javasolt vizsgálatok elvégzésére jogosult intézmény megnevezése

Az Előzetes régészeti dokumentációhoz kapcsolódó próbafeltárások és geofizikai kutatás elvégzésére, a *Kötv. 23/C. § (3) bekezdés és a Korm. R. 3. § (3) alapján a Magyar Nemzeti Múzeum jogosult.*

Budapest, 2022. június 30.

Koller Melinda

régész

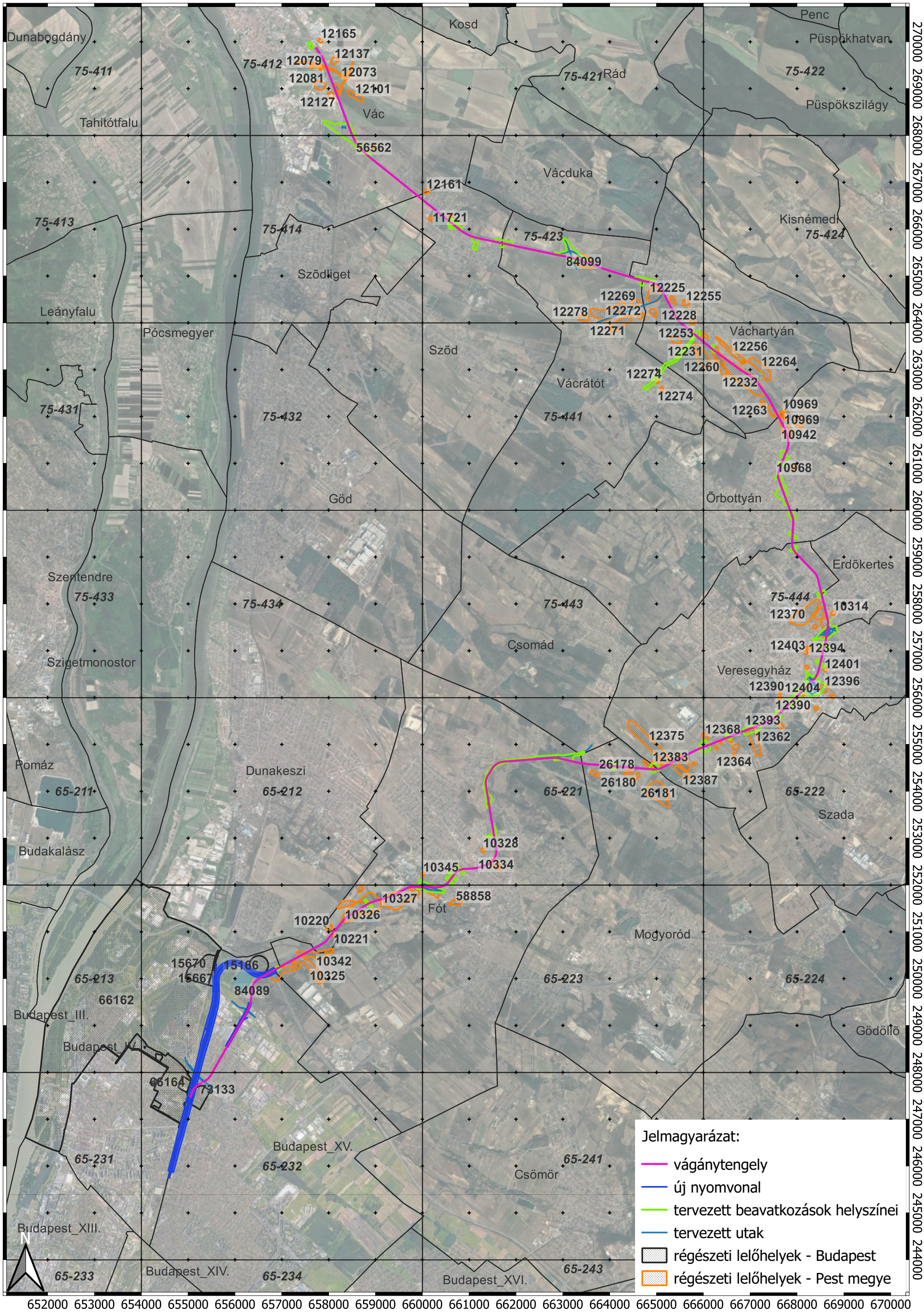

MNM NEMZETI RÉGÉSZETI INTÉZET

1:75000

Rákospalota-Újpest (bez.) – Vácrátót – Vác (kiv.) vasútvonal elővárosi célú fejlesztése
Előzetes régészeti dokumentáció
Átnézeti térképmelléklet
A régészeti adatgyűjtés eredménye

652000 653000 654000 655000 656000

252000 251000 250000 249000 248000 247000 246000

Budakalász
Budapest_III.
Szigetmonostor
Dunakeszi
Budapest_IV.
Budapest_XV.
Budapest_XIII.
ÚJPEST
RÁKOSPALOTA-KERTVÁROS
SZABADSÁGLIGET
KÁPOSZTÁSMEGYERI-LTP I.
KÁPOSZTÁSMEGYERI-LTP II.
SZENTENDREI-DUNA
DUNA
Fót

65-211 65-212 65-213 65-231 65-232
66162 66164 15689 73133
15670 15667 15166 10339 84089

Jelmagyarázat:

- vágánytengely
- új nyomvonal
- tervezett beavatkozások helyszínei
- tervezett utak
- régészeti lelőhelyek - Budapest
- régészeti lelőhelyek - Pest megye

652000 653000 654000 655000 656000

MNM NEMZETI RÉGÉSZETI INTÉZET

1:20000

Rákospalota-Újpest (bez.) – Vácrátót – Vác (kiv.) vasútvonal elővárosi célú fejlesztése
Előzetes régészeti dokumentáció
1. térképmelléklet
A régészeti adatgyűjtés eredménye

Jelmagyarázat:

- vágánytengely
- új nyomvonal
- tervezett beavatkozások helyszínei
- tervezett utak
- régészeti lelőhelyek - Budapest
- régészeti lelőhelyek - Pest megye

MNM NEMZETI RÉGÉSZETI INTÉZET

1:20000

Rákospalota-Újpest (bez.) – Vácrátót – Vác (kiv.) vasútvonal elővárosi célú fejlesztése
Előzetes régészeti dokumentáció
2. térképmelléklet
A régészeti adatgyűjtés eredménye

MNM NEMZETI RÉGÉSZETI INTÉZET

1:20000

Rákospalota-Újpest (bez.) – Vácrátót – Vác (kiv.) vasútvonal elővárosi célú fejlesztése
Előzetes régészeti dokumentáció
3. térképmelléklet
A régészeti adatgyűjtés eredménye

MNM NEMZETI RÉGÉSZETI INTÉZET

1:20000

Rákospalota-Újpest (bez.) – Vácrátót – Vác (kiv.) vasútvonal elővárosi célú fejlesztése
Előzetes régészeti dokumentáció
4. térképmelléklet
A régészeti adatgyűjtés eredménye

663000 664000 665000 666000 667000 668000

267000 266000 265000 264000 263000 262000 261000

Rád
Vácduka
Egyesült Virágzó Tsz
Kisnémedi
Kisnémedi
75-423
75-424
84099
Váchartyán
12225
12246
12255
12269
12270
12272
12226
12278
12271
12228
Váchartyán
Szõd
12229
12253
12230
12256
12231
12260
12257
12264
Vácrátót
12232
12274
12274
75-441
75-442 12263
12262 10969
10969
10941
10942
Õrbottyán

Jelmagyarázat:

- vágánytengely
- új nyomvonal
- tervezett beavatkozások helyszínei
- tervezett utak
- régészeti lelőhelyek - Budapest
- régészeti lelőhelyek - Pest megye

663000 664000 665000 666000 667000 668000

MNM NEMZETI RÉGÉSZETI INTÉZET

1:20000

Rákospalota-Újpest (bez.) – Vácrátót – Vác (kiv.) vasútvonal elővárosi célú fejlesztése
Előzetes régészeti dokumentáció
5. térképmelléklet
A régészeti adatgyűjtés eredménye

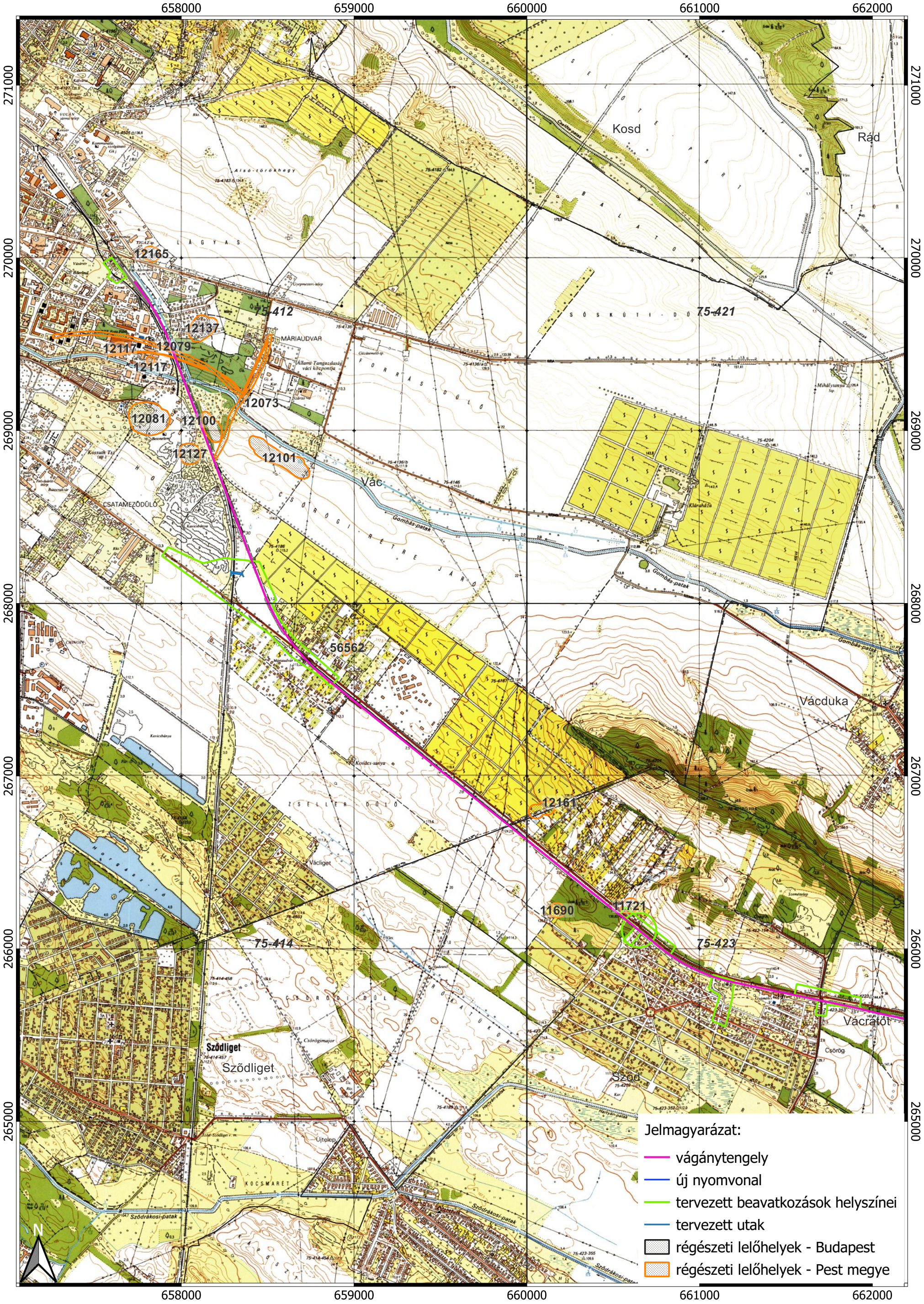

MNM NEMZETI RÉGÉSZETI INTÉZET

1:20000

Rákospalota-Újpest (bez.) – Vácrátót – Vác (kiv.) vasútvonal elővárosi célú fejlesztése
Előzetes régészeti dokumentáció
6. térképmelléklet
A régészeti adatgyűjtés eredménye